

**Аналітичний центр
«Інститут законодавчих
ідей»**
legislative.ideas@gmail.com
izi.institute
тел. +380-63-820-20-22

**Think tank
«Institute of legislative
ideas»**
legislative.ideas@gmail.com
izi.institute
mob. +380-63-820-20-22

ВИСНОВОК

щодо результатів проведення експертизи
проекту нормативно-правового акта¹

Назва акта	Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запровадження дозвільних процедур та контролю у сфері надання соціальних послуг»
Дата реєстрації	
Суб'єкт права законодавчої ініціативи	<u>Кабінет Міністрів України</u> (розробник – Мінсоцполітики)
Головний комітет	
Висновок та рекомендації	Містить корупціогенні фактори

Опис законопроекту

Проектом закону пропонується шляхом внесення змін до Кодексу цивільного захисту України, законів України «Про соціальні послуги» та «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»:

- встановити вимоги до власників приміщень, переданих в оренду для надання соціальних послуг стаціонарно або напівстаціонарно, щодо необхідності контролю дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки органами державного нагляду у сфері цивільного захисту;
- запровадити подання суб'єктами господарювання, які надають соціальні послуги, декларації провадження господарської діяльності у сфері соціальних послуг;
- визначити повноваження Національної соціальної сервісної служби України (далі – Нацсоцслужба) - центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей, здійснення

¹ Цей висновок підготовлений відповідно до Методології проведення антикорупційної експертизи законопроектів аналітичним центром «Інститут законодавчих ідей»

державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей;

- врегулювати питання здійснення державного нагляду (контролю) відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

- встановити вимоги до діяльності з надання соціальних послуг;

- встановити на законодавчому рівні обов'язок податкових органів та Пенсійного фонду України надавати Національній соціальній сервісній службі інформацію з державного реєстру страхувальників пенсійного фонду та фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Корупціогенні фактори

1. Надмірні дискреційні повноваження

1.1. У частині 3 нової статті 13² Закону України «Про соціальні послуги» пропонується встановити вимоги до декларації провадження господарської діяльності у сфері соціальних послуг, подача якої є підставою для включення надавачів соціальних послуг до відповідного Реєстру.

Процедура включення до Реєстру, як і процедура виключення надавачів соціальних послуг з Реєстру має ознаки адміністративної послуги згідно із Законом України «Про адміністративні послуги», однак її ключові елементи законопроектом не вноормуються, що надає надмірні дискреційні повноваження Нацсоцслужбі.

Згідно частини 4 нової статті 13² Закону України «Про соціальні послуги» форма декларації провадження господарської діяльності у сфері соціальних послуг, порядок її подання та реєстрації встановлюється Кабінетом Міністрів України (далі КМУ).

По-перше, згідно з вимогами цього Закону України «Про адміністративні послуги» (ч. 1 ст. 5) виключно законами, а не постановами КМУ, мають встановлюватися основні переліки та вимоги до документів, які необхідні для отримання адміністративної послуги. По-друге, законопроектом не визначено вичерпного переліку підстав для відмови у наданні цієї послуги, а також граничного строку її надання.

Законопроектом пропонується надати можливість Національній соціальній сервісній службі повертати декларацію суб'єкту господарювання для доопрацювання, якщо її оформлено з порушенням установлених вимог до форми та порядку її подання без уточнення строків надання рішення щодо такої невідповідності.

Така неврегульованість наділяє Нацсоцслужбу надмірними дискреційними повноваженнями та створює корупційний ризик суб'єктивного підходу Нацсоцслужби до надавачів соціальних послуг та можливістю діяти на власний розсуд у кожному конкретному випадку.

Рекомендуємо ініціювати внесення відповідних змін до законодавства з метою дотримання вимог Закону України «Про адміністративні послуги», зокрема деталізувати у законопроекті часовий період включення суб'єктів господарювання до Реєстру надавачів соціальних послуг.

1.2. Частиною 10 статті 15 нової редакції Закону України «Про соціальні послуги» пропонується встановити можливість виключення з Реєстру надавачів соціальних послуг у разі тимчасового припинення діяльності надавача соціальних послуг органами державного нагляду та контролю за дотриманням вимог законодавства із санітарно-гігієнічних, протиепідемічних (профілактичних) і протипожежних заходів, а також у разі встановлення органами державного нагляду та контролю невідповідності надавача вимогам до діяльності з надання соціальних послуг.

Фактично закріплюється процедура, коли навіть тимчасове припинення діяльності надавача соціальних послуг для виконання приписів контролюючих органів тягне за собою виключення з Реєстру, що в свою чергу створює необхідність повторного звернення та подачі документів для відновлення діяльності.

Крім того, звертаємо увагу на те, що приписи суб'єкта державного контролю про усунення порушень вимог законодавства під час надання соціальної підтримки можуть бути оскаржені в суді, що ніяким чином не відображається в законопроекті, адже вилучення з Реєстру таке звернення не призупиняє.

Що стосується повного виключення з Реєстру у зв'язку із встановленням органами державного нагляду та контролю невідповідності надавача вимогам до діяльності з надання соціальних послуг, то вважаємо, що таке припинення діяльності має встановлюватися виключно судом, що було унормовано в законопроекті «Про державний контроль за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки», а саме в статті 13 (ч. 2): «Повне або часткове зупинення роботи надавачів соціальних послуг здійснюється **виключно за рішенням суду**».

Встановлення таких умов виключення надавачів соціальних послуг з Реєстру створює корупційний ризик суб'єктивного підходу контролюючих органів до визначення обставин припинення діяльності того чи іншого суб'єкта господарювання.

Рекомендуємо врегулювати питання виключення з Реєстру надавачів соціальних послуг шляхом встановлення запобіжників можливих зловживань з боку контролюючих органів.

1.3. Пунктом 12 частини 8 статті 13 нової редакції Закону України «Про соціальні послуги» пропонується визначити зобов'язання надавача соціальних послуг забезпечувати **безперешкодний доступ** до свого приміщення посадових осіб органів державного нагляду (контролю) для здійснення соціального інспектування щодо дотримання вимог діяльності з надання соціальних послуг, державних стандартів соціальних послуг.

Відповідно до норм статті 11 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» всі суб'єкти господарювання зобов'язані допускати посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до здійснення заходів державного нагляду (контролю) за умови дотримання ними порядку здійснення державного нагляду (контролю), передбаченого цим Законом.

Вважаємо, що таке формулювання про безумовний безперешкодний доступ до приміщень надавача соціальних послуг містить корупційні ризики зловживань вказаним повноваженням з боку контролюючих органів.

Рекомендуємо обов'язки надавачів соціальних послуг привести у відповідність до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

2. Необґрунтоване використання оціночних понять

Відповідно до частини 4 статті 13 нової редакції Закону України «Про соціальні послуги» фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до цього Закону без здійснення підприємницької діяльності **на професійній основі**, проходять підготовку та перепідготовку у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

При цьому саме поняття професійності основ ніяким чином в законопроекті не визначається, що дозволяє довільно тлумачити вказане поняття та на власний розсуд вирішувати потрібно особі проходити підготовку та перепідготовку чи ні.

Відповідно до абзацу 2 частини 2 статті 13¹ серед загальних вимог до діяльності з надання соціальних послуг визначається «наявність відповідного **фахового** рівня

працівників, які надають такі послуги», при цьому критерії «фаховості» такого рівня в законопроекті не визначаються.

Використання термінів без їх конкретного визначення або без визначення їх головних ознак сприяє виникненню корупційних ризиків.

Рекомендуємо доопрацювати текст законопроекту та конкретно визначити вищезазначені поняття.

3. Юридична колізія

Відповідно до абзацу 5 частини 2 статті 13¹ нової редакції Закону України «Про соціальні послуги» однією із загальних вимог до надання соціальних послуг є наявність веб-сторінки / використання електронних засобів комунікації та соціальних мереж / смс інформування / друкованої продукції для інформування населення про соціальні послуги, які надає надавач соціальних послуг.

Відповідно до абзацу 4 частини 3 статті 13² у декларації провадження господарської діяльності у сфері соціальних послуг зокрема має зазначатися електронна адреса; адреса веб-сайту або іншого інформаційного ресурсу (**за наявності**).

Таким чином, між положеннями цих статей виникає юридична колізія, адже на практиці наявність веб-сторінки для надавачів соціальних послуг буде однозначно необхідною з точки зору державних реєстраційних органів.

Рекомендуємо узгодити між собою норми обох статей законопроекту та унеможливити різні трактування однієї і тієї ж вимоги.

Інші зауваження

Змінами до статті 65 Кодексу цивільного захисту України пропонується контролювати дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки органами державного нагляду у сфері цивільного захисту у власників приміщень, переданих в оренду для надання соціальних послуг стаціонарно або напівстаціонарно.

По-перше, власники приміщень самостійно не здійснюють надання соціальних послуг, а декларації провадження діяльності в цій сфері до відповідних органів подають безпосередні суб'єкти господарювання, тому контроль техногенної та пожежної безпеки має, на нашу думку, здійснюватися саме надавачами соціальних послуг, а не їх орендодавцями.

По-друге, щодо власників приміщень, які передали їх без інформування про це відповідних державних органів відсутні реальні механізми реалізації такого права.